

100
TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN YÜZÜNCÜ YILI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Tanju ÖZDEMİRDEN
Daire Başkanı

Avustralya, M.Ö. 8000-6000

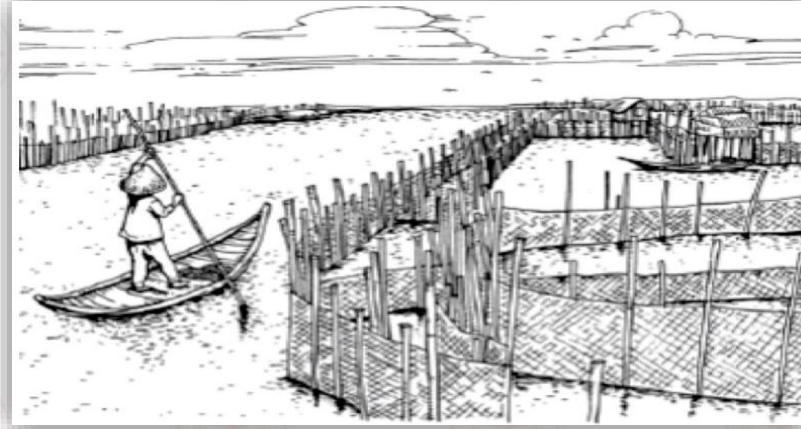

Gunditjmara halkı, genç yılan balıklarını havuzlarda toplamak için kanallar inşa ettiler. Burada olgunlaşan balıkları, dokuma sepetleriyle topladılar.

[<http://www.gunditjmirring.com/nationalheritagelisting>]

Çin, M.Ö. 3500

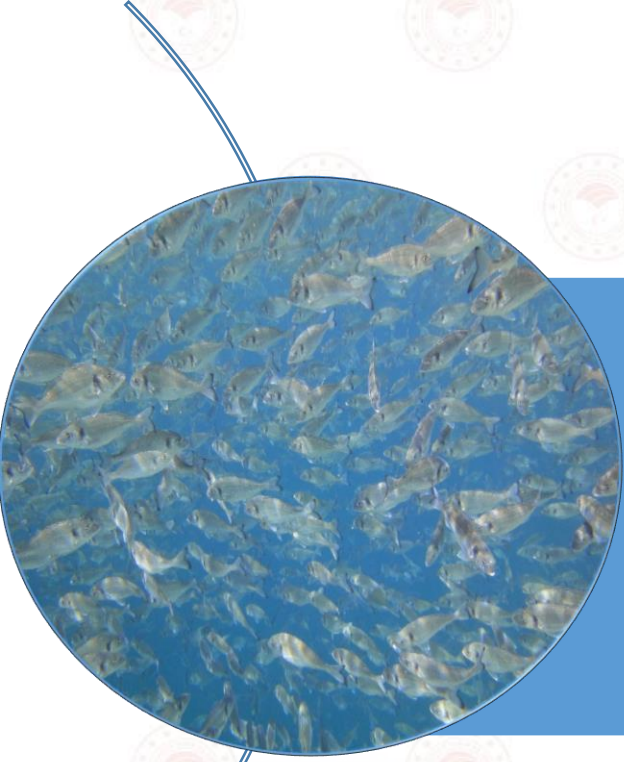
Çin'de, Tiam Giang Lagünü üzerinde etrafı ağla çevrili sazan balığı muhafaza sistemi.

(Ariel Lucerna) [http://2.bp.blogspot.com/-_mrdT5tyxrU/VEbPV7nsl0I/AAAAAAAAAKJk/J96IDmhBxRw/s1600/Enclosures_in_Tam_Giang.png]

Su Ürünleri Yetiştiriciliği Sektörü

Su Ürünleri Yetiştiriciliği

Sürdürülebilir
Üretim

➤ Sağlıklı Besin İhtiyacı

➤ Gıda Arz Güvenliği

➤ İstihdam

➤ Kırsal Kalkınma

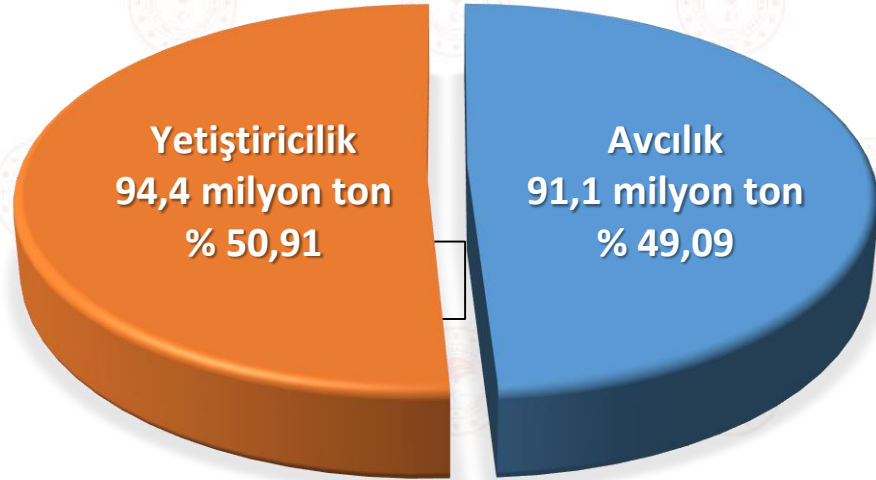
➤ Ekonomik Katkı

Dünya ve Türkiye Su Ürünleri Üretimi

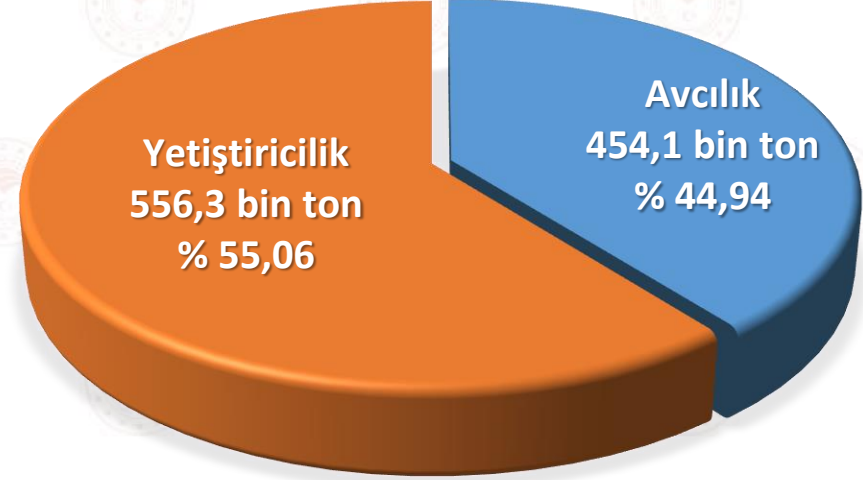
2022 Yılı Dünya Su Ürünleri Üretimi (FAO)

185,5 milyon ton

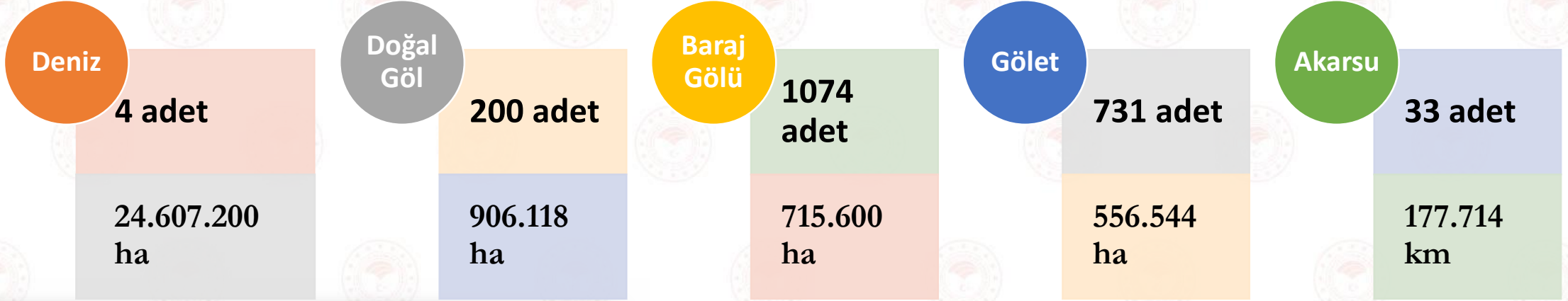
2023 Yılı Türkiye Su Ürünleri Üretimi (TÜİK)

1,010 milyon ton

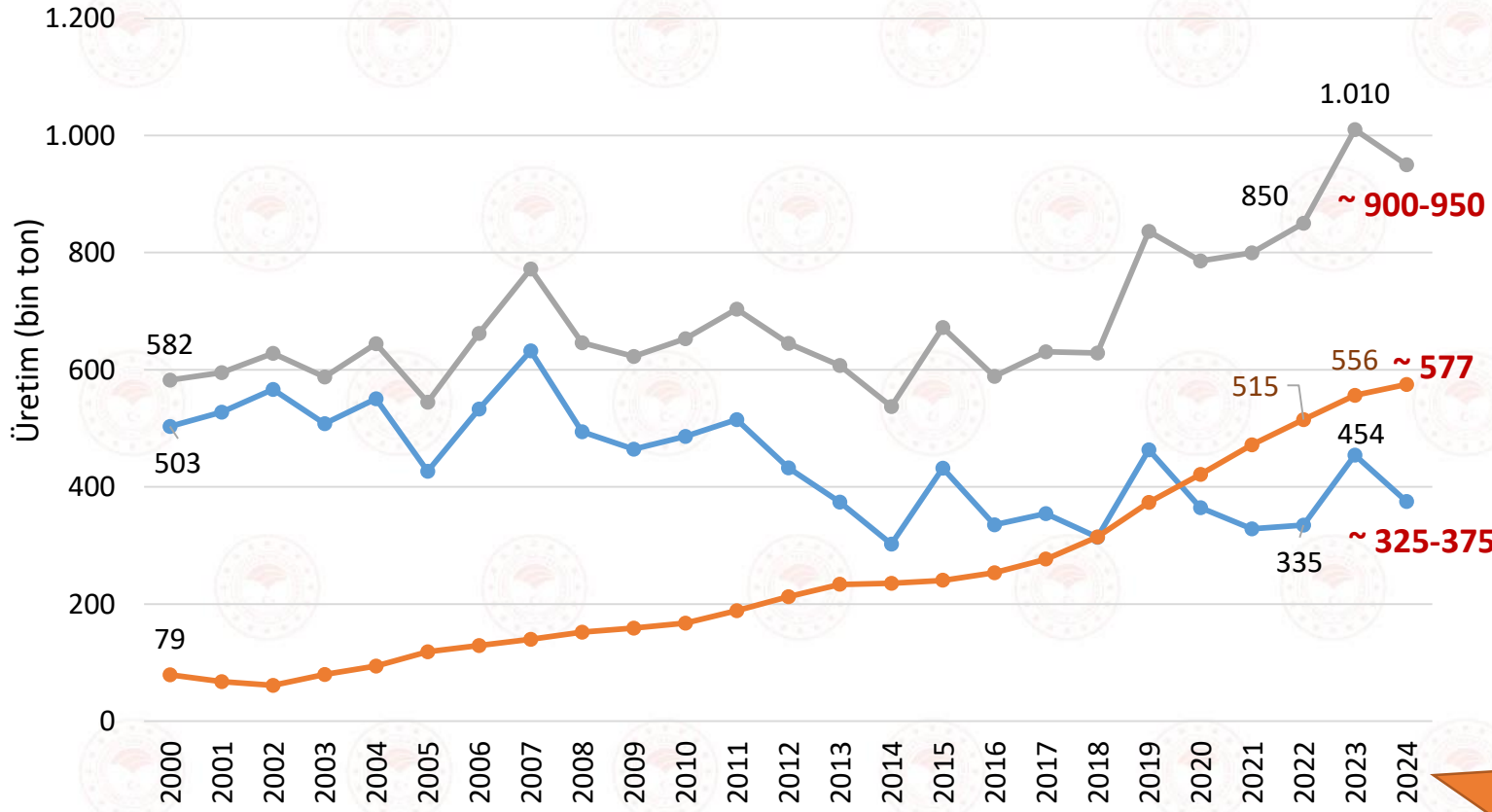
Su Kaynakları

Denizlerimizde 530, içsularımızda 380 sucul canlı türü,
Ticari avcılığı yapılan yaklaşık 100 tür.

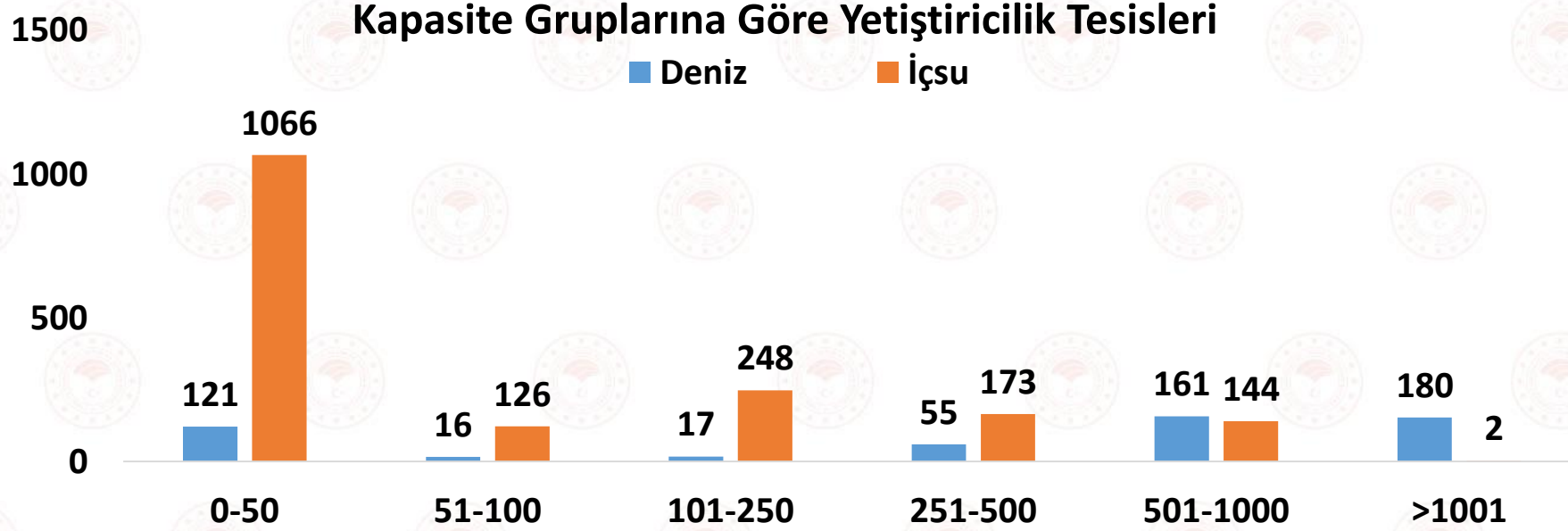
Su Ürünleri Üretimimiz

Yetiştiricilik
üretimindeki
planlı artış
sürüyor.

Yetiştiricilik Tesisleri

	DENİZ	İÇSU	TOPLAM
2020	432	1.707	2.139
2021	488	1.735	2.223
2022	553	1.829	2.382
2023	554	1.831	2.385
2024	580	1847	2.427

Kuluçkahane sayısı: 118 adet
Deniz: 30 adet, İçsu: 88 adet

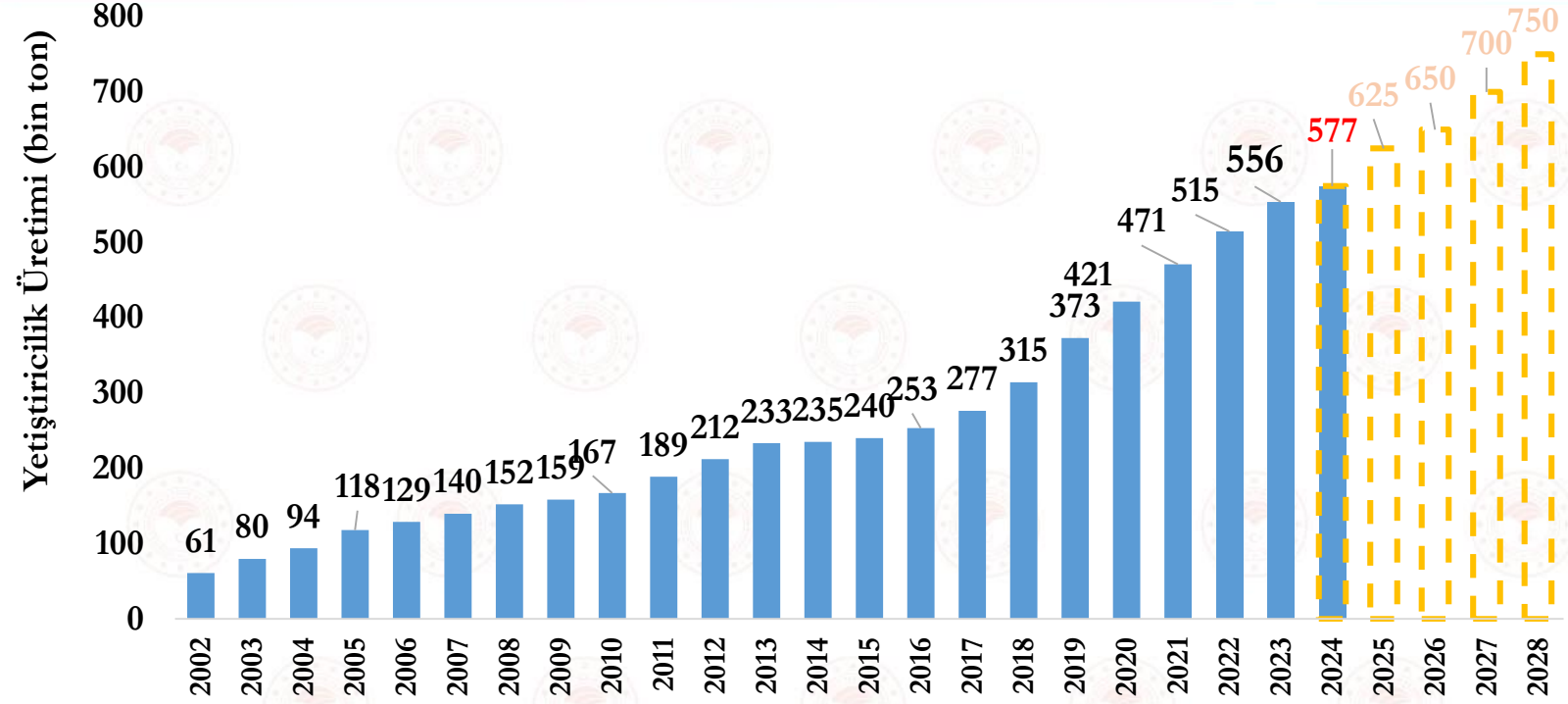

Yetiştiricilik Tesisleri

TESİS SAYISI	ADET	ARTIŞ
2002	1245	% 94
2024	2427	
KAPASİTE		
2002	50.000	% 1.600
2024	850.000	

Akdeniz Midyesi
(*Mytilus galloprovincialis*)

Mersin Balığı
(*Asipencer baerii*)

Granyöz
(*Argyrosomus regius*)

Sinagrit
(*Dentex dentex*)

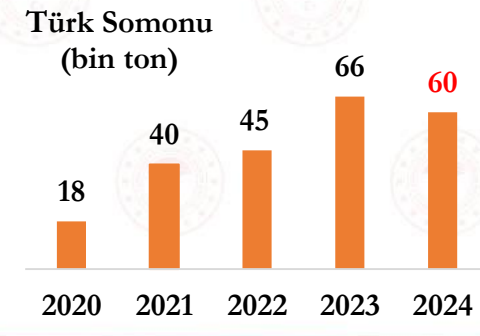
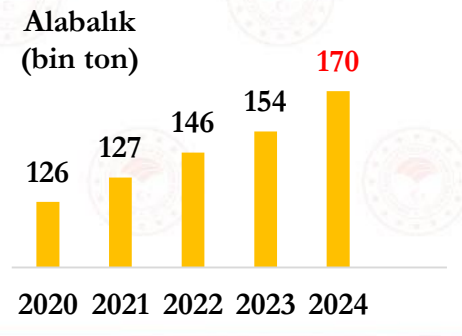
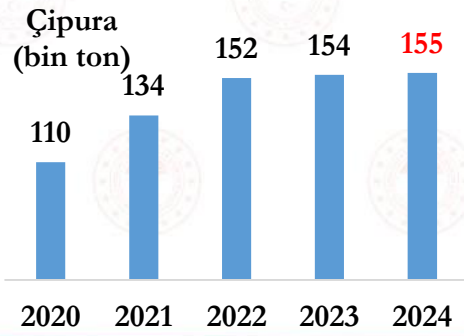
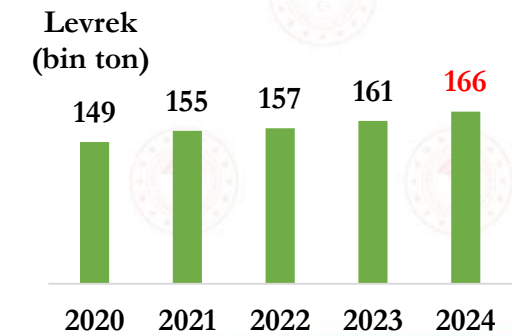
Traçça
(*Dentex gibbosus*)

Minekop
(*Umbrina cirrosa*)

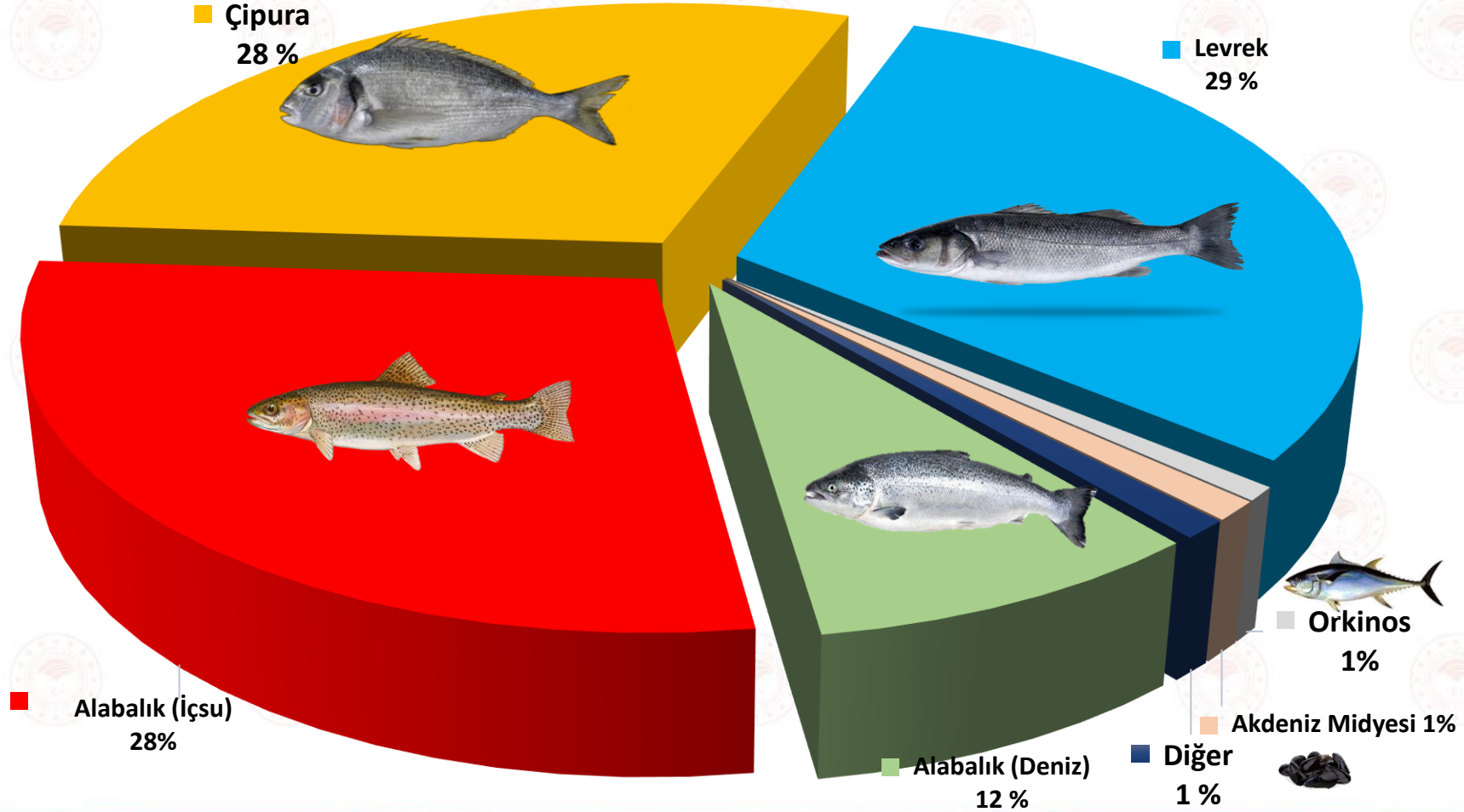

Mercan
(*Pagrus spp.*)

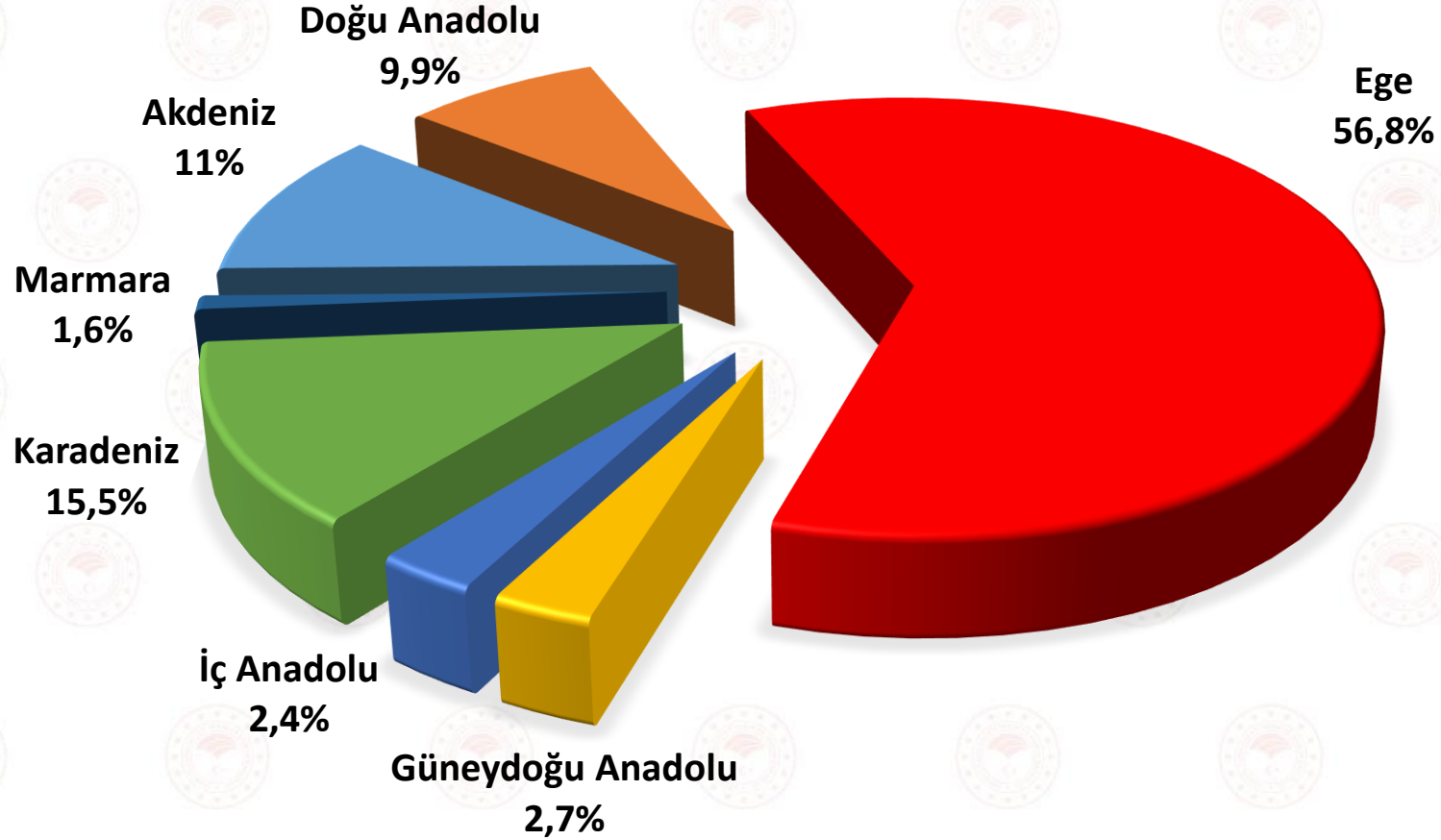

Yetiştiriciliği Yaygın Yapılan Türler (2023)

Bölgelere Göre Su Ürünleri Yetiştiricilik Üretimi Payı (2023)

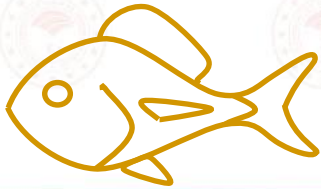

Türkiye'nin Su Ürünleri Yetiştiriciliğinde Dünyadaki Yeri

SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLİĞİNDE

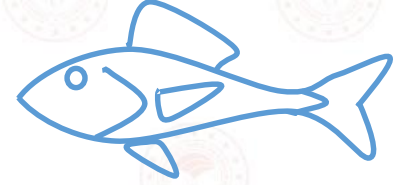
Avrupa Ülkeleri Arasında
2. SIRADAYIZ

16. DÜNYA'DA
SIRADAYIZ

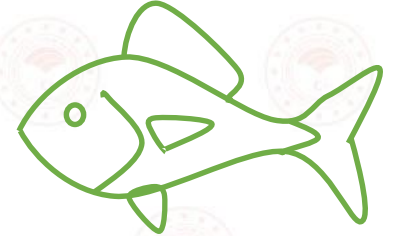
LEVREK (*D. labrax*) ÜRETİMİNDE
DÜNYA'DA

1. SIRADAYIZ

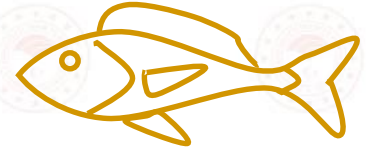
ÇİPURA (*S. aurata*) ÜRETİMİNDE
DÜNYA'DA

1. SIRADAYIZ

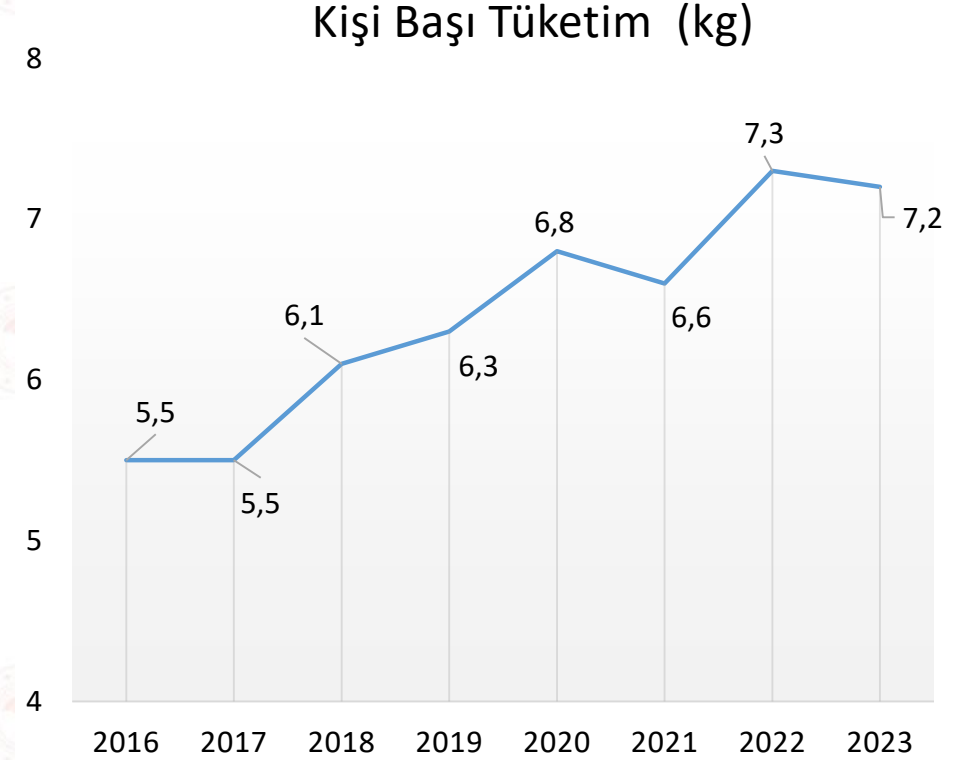
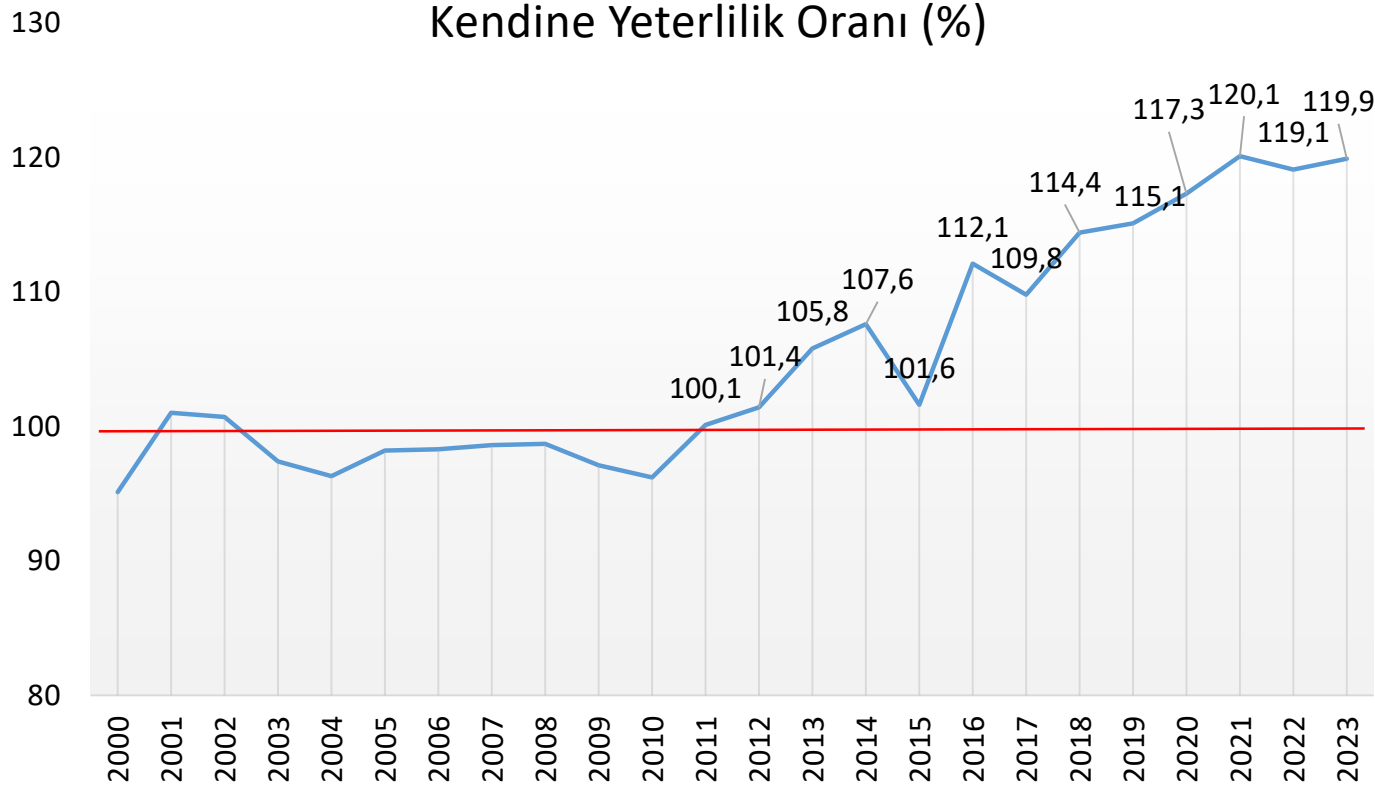
GÖKKUŞAĞI ALABALIĞI
(*O. mykiss*) ÜRETİMİNDE
DÜNYA'DA

2. SIRADAYIZ

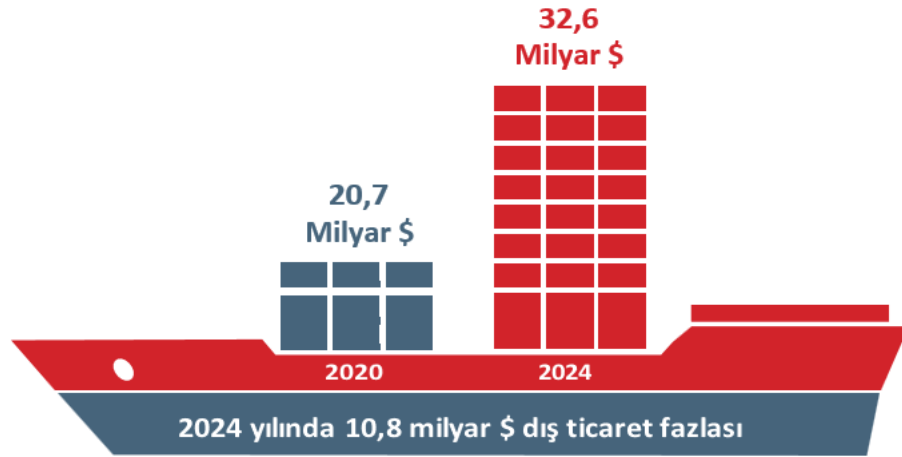
Kendine Yeterlilik Oranı ve Tüketim

Türkiye, Tarım ve Gıda Ürünlerinde Net İhracatçıdır

Türkiye, tarım ve gıda ürünleri dış ticaretinde net ihracatçı bir ülkedir.

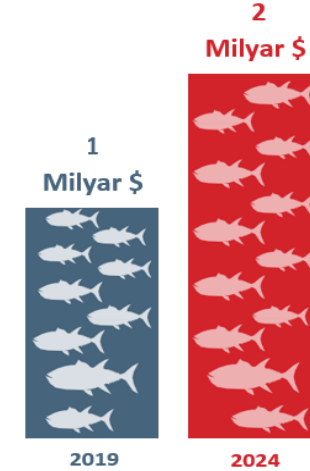

- Son 5 yılda ihracatta **%57,5 artış** sağlandı.

Dış Ticaret

Türkiye Su Ürünlerinde Net İhracatçıdır

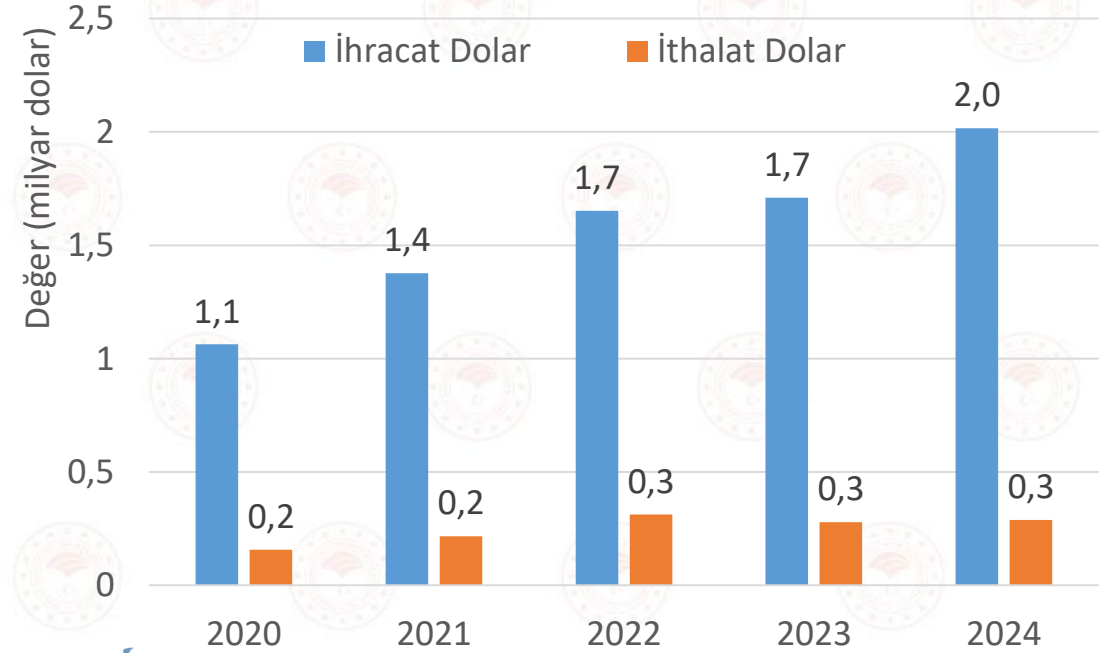
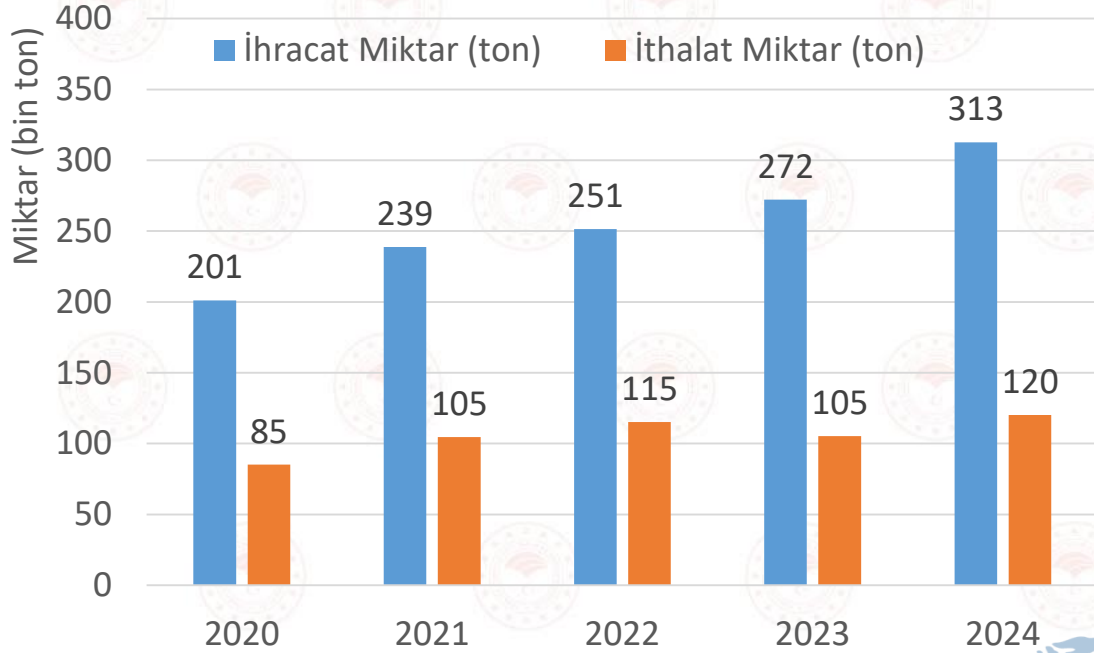
Türkiye, su ürünleri dış ticaretinde net ihracatçı bir ülkedir.

- 2024 yılında **1,73 milyar dolar** dış ticaret fazlası verilmiştir.
- Son 5 yılda ihracatta **%100 artış** sağlanmıştır.

Su Ürünleri Yetiştiriciliğinde Dış Ticaret

- ➔ 97 ülkeye su ürünleri ihracatı
- ➔ Yetiştiricilik ihracatımızın %38'i AB Ülkelerine

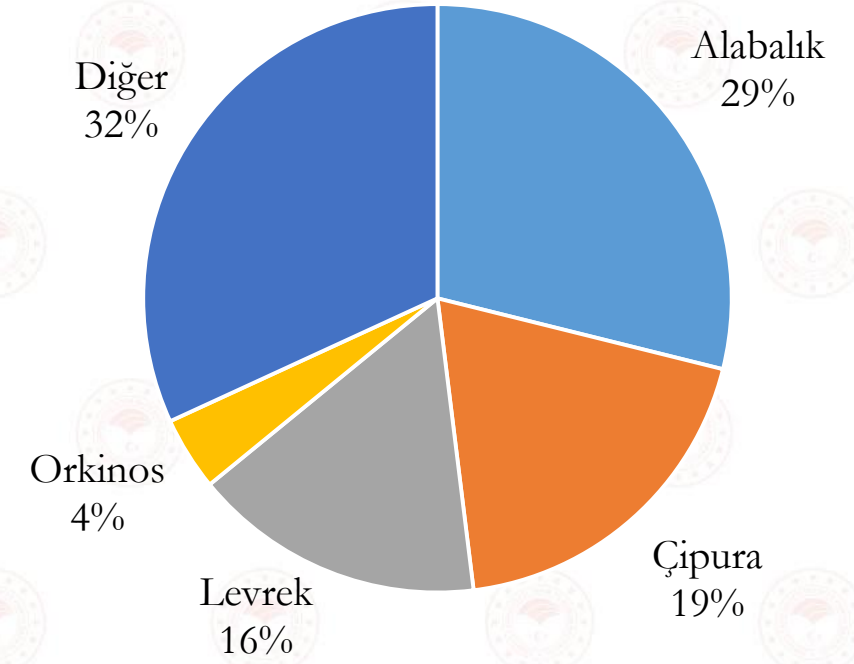
- ➔ 2024 hedefi 1,8 milyar dolar
- ➔ Gerçekleşen: 2 milyar dolar

Su Ürünleri Yetiştiriciliğinde Dış Ticaret

Türler	İhracat Miktarı (ton)	Toplam İçindeki Payı (%)	İhracat Değeri (dolar)	Toplam İçindeki Payı (%)
Alabalık	96.863	31,0	582.317.623	28,9
Çipura	68.543	21,9	386.448.620	19,2
Levrek	58.884	18,8	323.818.709	16,1
Orkinos	9.180	2,9	81.621.986	4,0
Ara Toplam	233.470	74,7	1.374.206.938	68,1
Diğer	79.159	25,3	642.543.064	31,9
TOPLAM	312.630	100,0	2.016.750.002	100,0

İhracat Değeri (Dolar)

Su Ürünleri Yetiştiriciliğinde Dış Ticaret

	2023	2024
Karşılıklı Ticaret Yapılan Ülke Sayısı	117	113
İhracat Yapılan Ülke Sayısı	95	97
İhracat Yapılan Avrupa Ülkesi Sayısı	31	29
Avrupa Ülkeleri Miktar Yüzdesi	40%	38%
Avrupa Ülkeleri Tutar Yüzdesi	53%	51%

	2023	2024
Rusya Federasyonu		
İtalya		
Yunanistan		
Hollanda		
Birleşik Krallık	Miktar %71	Miktar %74
Japonya	Değer %73	Değer %76
ABD		
İspanya		
Almanya		
Irak		

Su Ürünleri Yetiştiriciliği Yönetmeliğinde Değişiklik Yaptık

Başvuruların değerlendirilmesi
objektif kriterlere göre, şeffaf hale getirildi.

Üretime açılacak alanlar başvuruya açılmadan önce;

- ➔ Tür açısından yetiştiriciliğe uygunluğu teknik ve bilimsel yönden belirlenecek,
- ➔ Müteşebbislerin, diğer kurumlardan bireysel olarak izin almaları yerine, bu izinler Bakanlık tarafından alınarak ÇED sürecine hazır hale getirilecek,
- ➔ Başvurular «Müracaat Değerlendirme Komisyonu» tarafından değerlendirilecek,
- ➔ Ülke genelinde uygulama birliği sağlanacak.

Yönerge
çalışmalarında
son aşamaya
gelindi.

Yeni Bir Marka Değeri Oluşturuyoruz: TÜRK HAVYARI

Yeni bir marka değeri
oluşturuyoruz:
TÜRK HAVYARI

2024 yılı
→ 3.200
ton/yıl
kapasite

2028 yılı
→ 20.000 ton/yıl mersin balığı
→ 10.000 ton/yıl ihracat
→ 100 ton/yıl havyar (mersin morinası)
→ 100 milyon dolar ihracat

Su Ürünleri Yetiştiriciliği Desteklemeleri

- ➔ Su Ürünleri Yetiştiricilik Desteklemeleri (2003 – devam ediyor)
- ➔ Destekleme 16 temel başlıktan 2 temel başlık
- ➔ Her bir teknik kriter için temel tutara ilave destek
- ➔ 3 yıllık dönemi kapsıyor.

Su ürünleri yetiştiriciliği desteklemelerinde yeni dönem

Planlı üretim kapsamında su ürünleri yetiştiricilerimiz için 2024 yılı destekleme rakamlarını belirledik.

Su ürünleri yetiştiriciliği için kilo başına:

İLAVE DESTEKLER:

- Proje kapasitesi yıllık 50 ton ve altı olan yetiştiriciler 0,60-0,99 TL
- Kapalı devre üretim yapan yetiştiriciler 2,40-6,00 TL
- Üretici birliklere üyeliği olan yetiştiriciler 0,04-0,12 TL
- Birinci derece tarımsal amaçlı örgüt üyeliği olan yetiştiriciler 0,02-0,06 TL arasında değişen tutarlarda olmak üzere örettikleri türe göre ilave destekleme ödemesi alabilecek.

		+ Teknik Kriterler				
Türler	Temel Destek Tutarı (TL/kg)	Proje Kapasitesi 50 Ton/Yıl ve Altı (TL/kg)	Birlik Üyeliği (TL/kg)	Birinci Derece Tarımsal Örgüt Üyeliği (TL/kg)	Kapalı Devre Üretim (TL/kg)	Sınırlama
Alabalık, Sazan	1,2	0,6	0,048	0,024	2,4	(en fazla 350.000 kg)
Yeni Türler	3	0,99	0,12	0,06	6,0	(en fazla 350.000 kg)
Midye	1	-	0,04	0,02	-	(en fazla 350.000 kg)
Toprak Havuz	1,5	0,525	0,06	0,03	-	(en fazla 30.000 kg)

SU ÜRÜNLERİ ÜRETİM PLANLAMASINDA

Ülke ihtiyaçları
doğrultusunda stratejik
önem (ekonomik veya
ekolojik) arz eden türlerin
belirlenmesi

Koruma ve kullanma
dengesi gözetilerek tür ve
il/bölgelere göre ideal
üretim miktarlarının
belirlenmesi

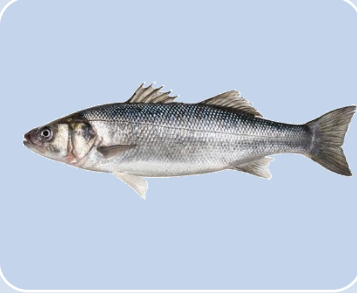
Arz-talep dengesi dikkate
alınarak, gıda güvenliğinin
ve fiyat istikrarının
sağlanması

Sürdürülebilir su ürünleri
yönetimi

Alabalık Yetiştiriciliğini de Üretim Planlamasına Alıyoruz

Çipura

2024:

118-157 bin ton

2025:

165 bin ton

Levrek

2024:

135-177 bin ton

2025:

180 bin ton

Türk Somonu

2024:

55-75 bin ton

2025:

75 bin ton

Midye

2024:

12-27 bin ton

2025:

15 bin ton

Yetiştiricilik
üretiminin
%97'si üretim
planlaması
kapsamına
alınacak.

Alabalık

2024:

170 bin ton
(üretim)

2025:

180 bin ton

Üretim Planlaması

- ➔ Sektörde kontrolsüz büyüme riskini önlemek için tür ve bölge bazlı planlı üretim modeline geçildi.
- ➔ İç ve dış pazardaki arz-talep dengesi göz önünde bulundurularak fiyat istikrarı sağlamak için adım atıldı.
- ➔ Sektörde atıl kapasite kullanımını azaltılarak, kapasite kullanım oranında artış sağlanması planlandı.
- ➔ Yeni yetiştiricilik alanları planlama kapsamında değerlendirilecektir.
- ➔ Hazine faiz destekli su ürünleri kredileri yeniden kurgulanarak sektör için cazip hale getirildi.
- ➔ İndirimli kredi kullanımında artış görüldü.

- Madde 1. Dayanak
Madde 2. Sözleşmenin Tarafları
Madde 3. Taraflara İlişkin Bilgiler
Madde 4. Sözleşme Konusu İşin Tanımı ve Kapsamı
Madde 5. Ürünün Alım Fiyatı
Madde 6. Üretime İlişkin Yükümlülükler
Madde 7. Teknik Destek
Madde 8. Üretim Yeri Kontrolü
Madde 9. Sağlanacak Nakdi/Ayni Avanslar ve Mahsuplaşma
Madde 10. Hasat, Alım Yeri ve Teslimat
Madde 11. Hatalı Ürün
Madde 12. Fesih Koşulları, Vazgeçme ve Sözleşmenin Yürürlükten Kaldırılması
Madde 13. Mücbir Sebeplerle Sözleşmenin Askıya Alınması veya Feshi
Madde 14. Ürünün Teslim Edilmemesi/ Alınmaması
Madde 15. Ödemeye İlişkin Yükümlülükler
Madde 16. Sigorta
Madde 17. Gizlilik
Madde 18. Anlaşmazlık Durumu
Madde 19. Özel hükümler
Madde 20. Yürürlük ve Sözleşmenin Geçerlilik Süresi
Madde 21. Sözleşmenin İmzalanması

SÖZLEŞMELİ SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLİĞİ

Personel İletişim Rehberi ...	Sözleşmeli Üretim	BAĞIS
Denizlerimizde Hava	Ağım Kayboldu	Yakıt Alım Sorgulama
Eurofish Magazine Dergisi ...	BSGM Tanıtım	Başvuru ve Şikayetler

SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLİĞİ TİP SÖZLEŞMESİ

SÖZLEŞMELİ .....¹ **ÜRETİM SÖZLEŞMESİ**
(Bu Sözleşme, her bir tür için ayrı ayrı düzenlenir. Farklı türler tek sözleşmede birleştirilemez.)

Madde 1. Dayanak

1.1. Bu sözleşme, 5488 Sayılı Tarım Kanunu, 15/9/2023 tarihli ve 32310 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sözleşmeli Üretimin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre hazırlanmıştır.

Madde 2. Sözleşmenin Tarafları

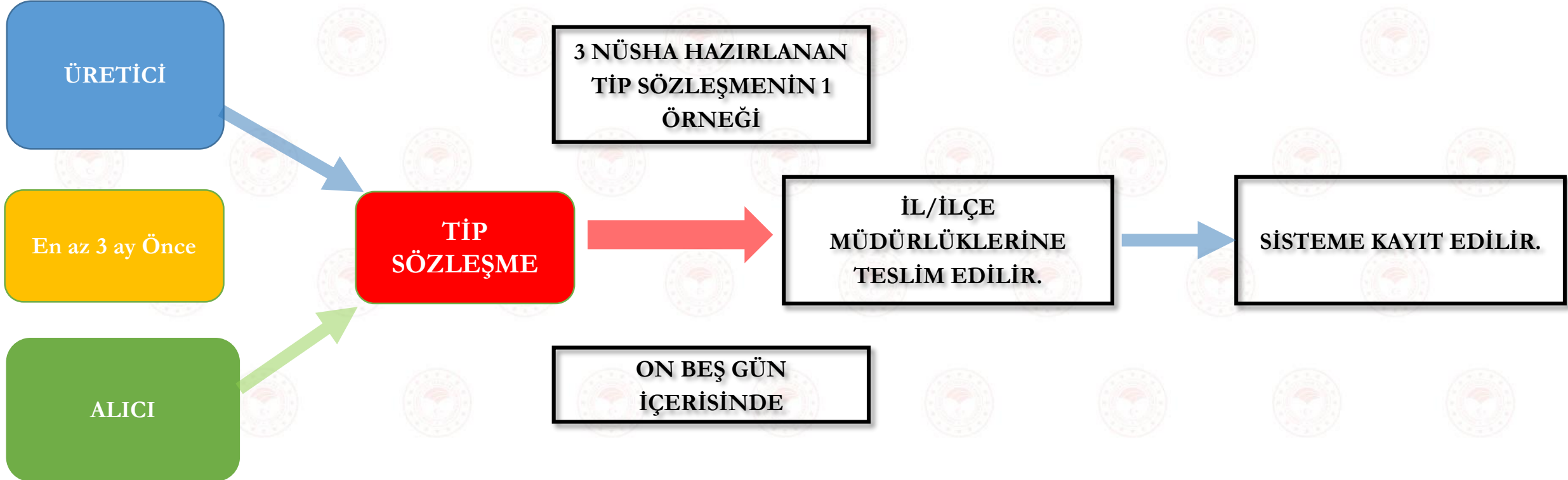
2.1. Bu sözleşme; .....² (bundan sonra "Alıcı" olarak anılacaktır) ile .....³ (bundan sonra "Üretici" olarak anılacaktır) arasında 3 nüsha olarak Bakanlık tip sözleşmesine uygun olarak hazırlanmış ve imzalanmıştır. Tarafların/taraflardan birinin tüzel kişilik olması durumunda sözleşmeyi imzalayanlara ait imza sirküleri ve/veya yetki belgeleri bu sözleşmenin Ek.1'inde yer almaktadır.

Sözleşmeli Üretim

SÖZLEŞMELİ SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLİĞİ TİP SÖZLEŞMESİ İŞ AKIŞI

Sözleşmeli Üretim

ÜRETİCİ AÇISINDAN AVANTAJLARI

- Gelir ve pazar garantisi
- Ürün fiyatlarındaki belirsizlik riskine karşı koruma
- Girdi temininde alternatif
- Üretim ve yönetim yeteneklerinde gelişme

ALICI AÇISINDAN AVANTAJLARI

- Ürün fiyatlarındaki belirsizlik riskine karşı koruma
- İstenilen kalite ve miktarda ürüne ulaşılabilirlik

HEDEF
3.000
ton/yıl

GERÇEKLEŞEN
8.050 ton/yıl

2025 hedefi 10.000
ton/yıl

Düşük Faizli Tarımsal Kredi

→ 2024-2026 yıllarında Düşük Faizli Tarımsal Kredi kullanımında mevcutta su ürünleri yetiştiriciliğinde %60 olan indirim oranına; planlı üretim, sözleşmeli üretim, birlik üyeliği, kadın/genç üretici, yenilenebilir enerji kullanımı durumunda ilave indirim oranları getirilerek üreticilerin bu kredilerden yüzde **100 indirimli** yararlanmasına imkân sağlanmıştır. Ayrıca, yararlanılabilecek kredi tutarı firma başına **15 milyondan, 40 milyon TL'ye çıkarılmıştır.**

ÜRETİM KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		FİNANSMAN ÜST LİMİTİ(TL)
	Yatırım Finansmanı	İşletme Finansmanı	
SU ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜ	50	50	40.000.000
Planlı üretim	20	20	
Sözleşmeli üretim	-	15	
Su ürünleri yetiştirme	10	10	
Kooperatif ortağı/Birlik üyesi	10	10	
Organize tarım bölgesi yatırımları	15	15	
Birinci derecede tarımsal amaçlı örgüt	10	10	
TOPLAM	100	100	
TEMEL HAYVANSAL ÜRETİM			
300.000 TL'ye kadar olan krediler (300.000 TL dahil)	100	100	
SÖZLEŞMELİ ÜRETİM(Üretim yaptırılan gerçek/tüzel kişi)	-	50	200.000.000
Planlı üretim	-	20	
Uygulanabilecek en yüksek indirim oranı		70	

Alabalık Yumurta ithalatı

Yıl	İthal edilen Alabalık yumurta sayısı	İthal edilen alabalık yumurta ücreti
2018	24.950.000 adet/yıl	472.691 Dolar+110.372 Euro
2019	35.965.000 adet/yıl	259.550 Dolar+453.109 Euro
2020	57.985.000 adet/yıl	277.888 Dolar+720.552 Euro
2021	174.515.000 adet/yıl	674.966 Dolar+2.378.910 Euro
2022	229.476.455 adet/yıl	791.640 Dolar+4.140.204 Euro
2023	228.489.000 adet/yıl	762.461 Dolar+4.490.753 Euro
2024	229.488.000 adet/yıl	897.872,44 Dolar+ 4.933.743 Euro

Midye Kuluçkahanesi Yapımı Projesi

- Balıkesir/ Bandırma
- 10.000.000 adet/yıl midye yavrusu,
- 5.000.000 adet/yıl istiridye yavrusu
- Arındırma ünitesi 50 ton/gün

Gündemdeki Konular

- ➔ **Kiralama Yönetmeliğinde Değişiklik (15 Yıl)**
- ➔ **İslah Çalışmaları**
- ➔ **Orman Arazileri 2B kapsamına Alınması Talebi**
- ➔ **Çevre Danışmanlık Hizmetleri**
- ➔ **Yetiştiricilik Amaçlı İthalatta BSGM'ce İzinlendirilmesi**
- ➔ **TARSİM İndirimi**
- ➔ **Karkamış Baraj Gölü, Karakaya Baraj Gölü ve Almus Baraj Gölünde Yeni Planlama**
- ➔ **Kapasite Kullanım Oranı**
- ➔ **Nakil Belgesi Düzenlenmesi**
- ➔ **İzleme**

Uluslararası Toplantılar, Eğitimler, Fuarlar

FishForum 2024

- İlkisi 2018 yılında İtalya-Roma, İkincisi 2024 Antalya-Türkiye
- 19-23 Şubat 2024

TİKA aracılığıyla yürütülen Özbekistan'da Balıkçılığın Geliştirilmesine Yönelik Tecrübe Paylaşım Programı kapsamında Özbekistan Heyetine su ürünleri yetiştiriciliği eğitimi verildi.

GFCM tarafından düzenlenen uluslararası uzmanların yer aldığı "Su Ürünleri Yetiştiriciliğinde Yapay Zeka ve Robotik Uygulamaları" hibrit çalıştayına ev sahipliği yaptık.

Seafood Expo Eurasia,
• İstanbul (15-17.05.2024)

Future Fish Uluslararası Su Ürünleri İhracat ve İşleme Akvakültür ve Balıkçılık Teknolojileri Fuarı,
• İzmir (10-12.10.2024)

Üye Olunan Uluslararası Kuruluşlar Ve Taraf Olunan Sözleşmeler

Organizasyonlar	Üyelik Tarihi
FAO	1948
GFCM	1954
OECD	1960
BSEC	1992
CITES	1996
ICCAT	2003
EUROFISH	2004
CACFish	2011

Birleşmiş Milletler
Gıda ve Tarım Örgütü

GFCM
Akdeniz Genel Balıkçılık
Komisyonu

İktisadi İşbirliği ve Gelişme
Teşkilatı

Nesli Tehlike Altında Olan Yabani
Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası
Ticaretine İlişkin Sözleşme

Atlantik Ton Balıklarının Koruma
Uluslararası Komisyonu

Karadeniz Ekonomik İşbirliği

Avrupa Balıkçılık Teşkilatı

Orta Asya ve Kafkaslar Bölgesel
Balıkçılık ve Su Ürünleri Yetiştiriciliği
Komisyonu

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

ARZ EDERİM